

ШЕСТ НЕВЛАДИНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА У СРБИЈИ ПОКРЕНУЛО
ЗАЈЕДНИЧКУ КАМПАЊУ НА СУЗБИЈАЊУ РАДА НА ЦРНО

ЗАЈЕДНО СМО ГЛАСНИЈИ

Шест невладиних организација подржаних од стране USAID и Института за одрживе заједнице покренуло је кампању под називом "Црно на бело - заједно смо гласнији", чији је циљ скретање пажње државе на велики проблем рада на црно све већег броја званично незапослених у Србији

Неке процене говоре да тренутно у Србији ради више од пола милиона грађана на црно, а још не постоји дугорочно и одрживо решење за овај значајан проблем. Према подацима из анкете о радној снази рађене новембра 2011. године регион источне Србије бележио је највећу стопу незапослености са чак 26,6 одсто,

неке послове без икаквог уговора, па се због тога послодавац "растеређује" обавезе плаћања здравственог и пензионог осигурања и осигурања за случај незапослености. Такав радник нема право на одсуство због привремене спречености за рад, односно боловање,

подлога за рад ван регуларних токова јер за једно радно место конкурише у просеку 10 незапослених, а закони који регулишу ову област се лоше спроводе. Превелика понуда радне снаге, а врло мало радних места довели су незапослене у ситуацију да пристају апсолутно на све услове послодаваца укључујући и рад без заштитне опреме, прекорвени рад који се не плаћа и низ других ствари које гарантује Закон о раду, али који се не примењује на оне који раде на црно. Такав рад је далеко од достојанственог, а о томе не треба да води рачуна невладин сектор већ држава. Нажалост, она то не чини и вероватно неће још дуго - истиче Анђалка Марковић из фондације "Центар за демократију".

- Управо због тога група од шест невладиних организација удружила се и покренула пројекат под називом "Црно на бело - заједно смо гласнији" а циљ је да пробудимо свест и надлежних државних институција али и незапослених да корист од рада ван легалних токова имају само послодавци - сви остали су већ или ће бити на губитку - истиче Марковићева.

Према њеним речима, у акцију за унапређење услова за достојанствен рад укључени су фондација Центра за демократију, Центра за развој непрофитног сектора, Тимочки

а међу њима 55 одсто извор зараде за основне животне потребе налази у раду на црно. Иако државни буџет излуди чак и до неколико милијарди евра годишње на име неплаћених пореза и доприноса, ово питање не долази на дневни ред доносилаца одлука, а јасно је да оваквом праксом сви губе и да сви важни актери имају интерес да се рад на црно смани.

Према речима Звездане Милосављевић, самосталног саветника у Инспекторату за рад при Министарству рада и социјалне политике, рад на црно далеко је израженија појава на југу и истоку Србије него на северу, јер како је рекла, традиција приватног предузетништва тамо је много израженија па је и радно-правна дисциплина послодаваца већа него у другим деловима Србије.

- Рад на црно је заправо ангажовање радника за

нема право на бесплатну лекарску помоћ у случају повреде или болести, нема право на инвалиднину, нити могућност да оствари право на пензију. Једноставно речено, рад на црно није достојанствен рад - истиче Милосављевићева.

Контроле рада на црно које у Србији спроводи укупно 250 теренских инспектора Инспектората за рад показале су да се на црно највише запошљавају у области трговине, угоститељства, грађевине и занатских услуга, а тако до новца за преживљавање најчешће долазе млади и старији који још нису стекли услов за пензију, али су као жртве транзиције остали без посла. Што се тиче квалификационе структуре, углавном је реч о лицима ниже квалификације и оних са свршеном средњом школом.

- Србија и посебно Југоисток државе одлична су

клуб. Ресурс центар Мајданек, Заједно и Центар за нове комуникације "Докукино". Пројекат који почиње за који дан у Нишу, а наставиће се до краја фебруара наредне године, предвиђа низ уличних акција са темом рада на црно где ће активисти НВО разговарати са грађанима, прикупљати њихове приче и лична искуства, информисати их о чињеницама везаним за рад на црно и пружити им информације о законским решењима и механизмима који им стоје на располагању уколико своје право желе да заштите или остваре. Читава кампању подржава USAID преко Института за одрживе заједнице са 200.000 долара, а њен циљ је да се питање рада на црно коначно стави на дневни ред свих релевантних органа који би морали да учествују у његовом разоткривању и санкционисању.

С.Јанковић